

Ягода на дні чаші

Вільям Ектон звівся на ноги. Годинник над каміном пробив опівніч.

Він подивився на свої пальці, і на велику кімнату, і на чоловіка, який лежав на підлозі. Вільям Ектон, чиї пальці так звично натискали клавіші друкарської машинки та з любов'ю смажили яєчню з беконом на сніданок, тепер учинив убивство тими самими десятима кривими пальцями.

Він ніколи не думав про себе як про скульптора, але тепер, дивлячись униз на тіло на відполірованій дерев'яній підлозі, усвідомив, що якимось творчим стисненням, викривленням і скручуванням людської глини він оволодів цим чоловіком на ім'я Дональд Гакслі і змінив його зовнішній вигляд, кожен складник його тіла.

Руками своїх пальців він прибрав строгий блиск очей Гакслі, замінив його на сліпу тупість холодних очниць. Завжди рожеві та чуттєві губи розкрилися, щоби явити великі зуби, жовті різці, нікотинові ікла, золоті кутні зуби. Ніс, раніше рожевий, тепер був поцяткований, блідий, зне-

барвлений. Так само і вуха. Руки Гакслі на підлозі були розкриті, вони вперше у своєму житті просили, а не вимагали.

Так, це була художня концепція. Загалом, зміна додала Гакслі доброти. Смерть зробила його приємним чоловіком, з яким можна мати справу. Тепер ви можете з ним говорити і він слухатиме.

Вільям Ектон поглянув на свої пальці.

Це було зроблено. Тепер вже нічого не змінити. Чи хтось чув? Він прислухався. Ззовні долинав звичайний нічний шум вулиці. Ніхто не грюкає у двері, не виламують вхід, не вимагають впустити. Убивство, себто скульптурне перетворення теплої глини на холодну, було здійснене – і ніхто про це не знає.

Що тепер? Годинник бив опівніч. Кожен удар істерично штовхав його до дверей. Поспішати, забиратися, бігти, ніколи не повертатися, сісти на потяг, спіймати таксі, геть, подалі, йти, бігти, крокувати, але вирватися звідси!

Його руки плавали й оберталися перед очима.

Неспішно обмірковуючи все, він сплів їх. Вони ніби злилися з повітрям, здава-

лися легкими, наче пір'їни. «Чому він так на них дивиться? – запитав він себе. – Чи було в них щось особливе, що він мав призупинити після успішного задушення й дослідити вигин за вигином?»

Це були звичайні руки. Не товсті і не худі, не довгі і не короткі, не волохаті і не безволосі, без манікюру, але й не брудні, не м'які і не мозолисті, не зморшкуваті і не гладенькі. Не вбивчі, але ж і не безневинні. Коли він дивився на них, то вони здавалися йому дивом.

Його цікавили аж ніяк не руки, й аж ніяк не пальці. У заціпенілому безчассі після вчиненого насильства його цікавили винятково *кінчики* пальців.

Годинник цокав над каміном.

Вільям Ектон опустився на коліна над тілом Гакслі, вийняв носовичок з кишені мерця і взявся методично витирати ним горло Гакслі. Він ретельно і з несамовитою енергією витер не лише горло, а й обличчя і шию. Потім звівся на ноги.

Подивився на горло. Подивився на відполіровану підлогу. Повільно схилився й обмахнув підлогу кількома порухами хустинки, а потім взявся терти і вишкря-

бувати її. Спершу навколо голови трупа, а потім біля рук. А потім почав чистити підлогу навколо всього тіла. Витер її на цілий ярд з усіх боків. А потім ще на два ярди. А потім на три в усіх напрямках. А потім...

Потім він зупинився.

Це була мить, коли він побачив увесь будинок, – дзеркальні коридори, різьблені двері, розкішні меблі, – і почув дуже виразно, наче хтось повторив слово у слово, все, що сказав йому Гакслі всього лише годину тому.

Палець на дверному дзвонику Гакслі. Двері відчиняються.

– О! – Гакслі шокований. – Це ти, Ектоне?!

– Де моя дружина, Гакслі?

– Ти дійсно гадаєш, що я тобі скажу? Не стій тут, мов ідіот. Якщо хочеш поговорити про справи, то заходь. Крізь ці двері. Сюди. У бібліотеку.

Ектон *торкнувся* дверей бібліотеки.

– Питимеш?

– Мені не завадить. Не можу повірити, що Лілі пішла, що вона...

– Є пляшка бургундського, Ектоне. Можеш принести її з кабінету?

Так, принести. *Узяти її. Торкнутися її.* Він зробив це.

– Тут є деякі цікаві першодруки, Ектоне. Помацай цю палітурку. *Помацай.*

– Я прийшов не за книгами, я...

Він *торкнувся* книг на столі у бібліотеці і *торкнувся* пляшки бургундського та келихів.

Тепер, сидючи непорушно на підлозі з носовичком у руках побіля холодного тіла Гакслі, він оглядав будинок, стіни, меблі, і його очі розширилися, а губи розкрилися від приголомшення, адже він розумів, що бачить. Він заплющив очі, опустив голову, стиснув носовичок між пальцями, зім'явши його, і покусував губи, щоби якимось опанувати себе.

Відбитки пальців були всюди, *всюди!*

– Візьмеш бургундське, Ектоне? Пляшку бургундського? Сам? Бо я жахливо стомився. Розумієш?

Пара рукавичок.

Перш ніж він зробить іще щось, перш ніж відчистить ще якусь ділянку, треба роздобути пару рукавичок, бо ж він може

ненароком після витирання знову залишити відбитки.

Ектон запхав руки в кишені. Пройшов через будинок до стійки для парасоль у вестибюлі, до вішалки для капелюхів. Пальто Гакслі. Він вивернув його кишені.

Рукавичок не було.

Знову руки у кишенях. Він піднявся нагору, рухаючись дуже обережно, не дозволяючи собі нічого різкого, нічого спонтанного. Він із самого початку зробив помилку, що не взяв із собою рукавичок. Утім, він не *планував* убивства, і його підсвідомість, яка, можливо, знала про злочин до його вчинення, не припускала, що знадобляться рукавички. Тож тепер йому доводиться пітніти через цю помилку. Десь у будинку має бути принаймні пара рукавичок. Він має поспішати, адже є ризик, що хтось може відвідати Гакслі навіть о такій пізній порі. Багаті друзі, що заходять і виходять з випивкою, сміються, галасують, приходять і йдуть без привітань чи прощань. Він має завершити до шостої ранку, коли друзі Гакслі приїдуть забрати його у подорож до аеропорту і Мехіко...

Ектон поспішав, коли відкривав шухляди і ящики нагорі. Він користувався носовичком, щоби не лишити відбитків. Він обстежив сімдесят чи вісімдесят шухляд у шістьох кімнатах, лишаячи їх відкритими, наче запрошував для розмови. Щоразу він все кидав і біг до наступного комода чи шафи. Він почувався голим, допоки не знайде рукавички. Він може відчистити носовичком увесь будинок, усі доступні поверхні, де могли зостатися відбитки пальців, а потім випадково торкнутися стіни тут чи там і приректи себе одним мікроскопічним звивистим символом! Бо це ж наче ті воскові печаті на старожитніх папірусах, де перед тим обсушували чорнильний підпис, посипали його піском, щоби він швидше підсох, а потім внизу прикладали перстень з печаткою. І з його боку це буде те саме, якщо тут залишиться один, хоча б *один*, його відбиток! Проте його трактування вбивства не сягає аж настільки далеко, щоби зоставляти власну печать.

«Більше шухляд! Спокійно, пильно, обережно», – говорив він собі.

На дні вісімдесят п'ятої шухляди він знайшов рукавиці.

– О, Боже, Боже! – він затріснув комод і зітхнув.

Спробував одягнути рукавички, гордо розпрямив їх, застібнув. Вони були м'які, сірі, щільні, непроникні. Тепер він міг робити будь-що і не лишити жодного сліду. Він помацав свій ніс у дзеркалі спальні, облизав зуби.

– Ні! – вигукнув Гакслі.

Який же нечестивий план це був!

Гакслі упав на підлогу, упав *навмисно!* Який до біса розумний чоловік! Униз на дерев'яну підлогу і потягнув Ектон за собою. Вони качалися, і боролися, і дряпалися по тій підлозі, і лишали відбитки, безліч відбитків пальців! Гакслі відкотився на кілька футів, а Ектон тягнувся за ним, щоби зімкнути руки навколо шиї і душити доти, доки життя не вийде з нього, наче паста з тюбика.

З одягненими рукавицями Вільям Ектон повернувся до кімнати і присів на підлогу, щоби стомлено почати роботу з чищення кожного її дюйма. Він витирив її дюйм за дюймом, дюйм за дюймом, аж доки майже не почав бачити у ній влас-

не зосереджене і спітніле обличчя. Потім перейшов до столу і витер його ніжку, від низу через виступи до верхівки. Він дійшов до чаші з восковими ягодами, відчистив срібло, взяв кілька ягід і витер їх, але ягоду на дні залишив.

– Я певен, що не торкався її, – сказав він.

Після столу він підійшов до картини, що висіла над ним.

– Перекоаний, що не торкався її, – сказав він.

І продовжив стояти і дивитися на неї.

Потім глянув на всі кімнатні двері. Якими дверима він користувався? Він не пам'ятав. Отже, треба відчистити усі. Він почав з ручок, витер їх усі, а потім самі двері, згори і донизу, аби не лишити жодного шансу. Потім він перейшов до всіх меблів у кімнаті, протер бильця крісла.

– Крісло, на якому ти сидиш, Ектоне, часів Луї XIV. Відчуй цей матеріал, – сказав Гакслі.

– Я прийшов говорити не про меблі, Гакслі! Я прийшов через Лілі.

– Та перестань, не переймайся так сильно. Ти ж знаєш, вона не любить тебе.

Вона сказала мені, що поїде зі мною у Мехіко завтра.

– З тобою, твоїми грошима і твоїми клятими меблями!

– Це хороші меблі, Ектоне. Будь гарним гостем, поглянь на них.

Відбитки можуть знайти і на тканині.

– Гакслі! – Вільям Ектон подивився на тіло. – Ти здогадувався, що я збираюся тебе вбити? Чи твоя підсвідомість про це здогадувалася на кшталт моєї? І чи це твоя підсвідомість сказала тобі змусити мене бігати будинком, торкаючись усього: книг, посуду, дверей, крісел? Невже ти *настільки* розумний?

Він ретельно витер крісла зіжмаканим носовичком. Потім згадав про тіло – *його* він ще не витирав. Він перейшов до нього і заходився витирати його з усіх боків, кожну частину поверхні. Він навіть почистив взуття, щоби нічого не лишилося.

Після взуття на його обличчі з'явився неспокій, і за мить він підвівся та підійшов до столу.

Він дістав і обтер воскову ягоду із дна чаші.

– Так краще, – прошепотів він і повернувся до тіла.

Проте коли він присів над тілом, його очі сіпнулися, а на губах прочитувалося вагання. Він знову підвівся і ще раз підійшов до столу.

І протер раму картини.

Під час протирання рами він звернув увагу на...

На стіну.

– Але це, – сказав він, – *по-дурному*.

– Ой! – зойкнув Гакслі, відбиваючись від нього.

Він штовхнув Ектона, і вони почали боротися. Ектон упав, звівся, *торкнувся* стіни і знову побіг до Гакслі. Він задушив Гакслі. Гакслі помер.

Ектон змусив себе відвернутися від стіни, йому потрібно було все зважити. Обрадливі слова і дії зникли з його свідомості, він змусив їх до цього. Потім поглянув на всі чотири стіни.

– Сміхота! – сказав він.

Краєм ока помітив децю на стіні.

– Не звертатиму уваги, – сказав він, аби відволіктися. – Тепер наступна кімната! Треба бути послідовним. Ми були

разом у передпокої, у бібліотеці, у цій кімнаті, в обідній кімнаті і на кухні.

Позаду нього на стіні була пляма.

Чи не була?

Він сердито обернувся.

– Гаразд, гаразд, просто щоби *переко-
натися*, – він підійшов і не знайшов жод-
ної плями.

Хоча, одна *маленька* була, ось *тут*.
Він витер її. У будь-якому разі, там не
було відбитків. Коли він покінчив з нею,
то торкнувся рукою стіни, оглянув її і так,
і ськ, а потім м'яко сказав:

– Ні.

Він поглянув ще раз – угору, і вниз,
і вправо, і вліво, і тихо вимовив:

– Це забагато.

Яка там площа?

«Без поняття».

Та попри сумніви його рука почала ав-
томатично чистити стіну.

Він пильно поглянув на свою руку і на
шпалери. Глянув через плече в іншу кім-
нату.

– Треба піти туди і витерти дійсно важ-
ливе, – сказав він собі, але рука лишила-
ся на місці, так ніби підтримувала стіну

або його самого. Його обличчя зробилося злим.

Він узявся мовчки скребти стіну – вниз і вгору, вперед і назад, униз і вгору. Так високо, наскільки міг дотягнутися, і так низько, наскільки міг нахилитися.

– Це ж смішно, о Боже, як же смішно!

Однак ти маєш бути певен, говорили йому власні думки.

– Так, я *повинен* бути певен, – відповів він.

Він закінчив одну стіну, а потім...

Почав іншу стіну.

– Котра година?

Він поглянув на годинник над каміном. Година минула. П'ять хвилин на другу ночі.

Задзвонили у двері.

Ектон завмер, витріщився на двері, на годинник, на двері, на годинник.

Хтось гучно грюкнув у двері.

Минула довга хвилина. Ектон не дихав. Без свіжого повітря в легенях він почав відчувати слабкість і пітніти. Тиша в його голові сповнилася гучними холодними хвилями, які билися об важкі скелі.

– Гей, там! – вигукнув п'яний голос. – Я знаю, що ти там, Гакслі! Відчиняй! Це

Біллі-бой, п'яний, як чіп! Гакслі, старий
друзяко, відчиняй-но.

– Забирайся, – прошепотів беззвучно
Ектон.

– Гакслі, ти ж там, я чую, як ти *дихаєш!* – кричав далі п'яний голос.

– Так, я тут, – прошепотів Ектон, який
почувався млявим і незграбним на підло-
зі, незграбним, похололим і німим. – Так.

– Чорт! – мовив голос і розчинився
у тумані. Кроки почовгали далі. – Чорт...

Ектон довго стояв із заплющеними
очима, відчуваючи аж у голові калатання
серця. Коли він, зрештою, розплющив очі,
то поглянув на нову стіну перед ним і зва-
жився заговорити.

– Дурниця, – сказав він. – Ця стіна без-
доганна. Я не *торкався* її. Треба поспі-
шати. Поспішати. Час, час. Лише кілька
годин до того, як припруться його дурні
друзі!

Він обернувся.

Краєм ока зауважив дрібне павутиння.
Коли він повернувся спиною, то павучки
виповзли і почали займатися своєю делі-
катною роботою. Не на стіні зліва, яку він
витер, а на тих трьох, які ще не чіпав. Що-

разу, коли він дивився на павуків, вони ховалися, і виповзали тільки тоді, коли він відвертався.

– З цими стінами все нормально, – наполягав він. – Я не торкався їх!

Ектон підійшов до письмового столу, за яким раніше сидів Гакслі. Він висунув шухляду і дістав те, що шукав. Невелике збільшувальне скло, яке Гакслі іноді використовував для читання. Від узяв лупу і стривожено підійшов до стіни.

Відбитки пальців.

– Та це ж не мої! – нервово засміявся він. – Я не лишав їх тут! Я певен, що не лишав! Це слуга, дворецький чи, може, покоївка!

На стіні їх було повно.

– Ось цей, наприклад, – сказав він. – Довгий і загострений. Можу закластися, що жіночий.

– Точно?

– Точно!

– Певен?

– Так!

– Без сумнівів?

– О, так.

– Абсолютно?

- Так, чорт, так!
- Та все одно витри, про всяк випадок.
- О, Боже!
- Оцю пляму, га, Ектоне?
- І ось цю, що тут, – поглузував Ектон. – Це відбиток чоловічий.
- Ти певен?
- Не починай *це* знову! – огризнувся він і витер.

Ектон зняв рукавичку і підняв тремтячу руку до світла.

– Поглянь на це, ідіоте! Бачиш, який тут малюнок? Бачиш?

– Це нічого не доводить!

– Що ж, гаразд! – Ектон із люттю взявся витирати стіну – вгору і вниз, уперед і назад у рукавичках, пітніючи, буркочучи, нахиляючись і підводячись, і щоразу все більше буряковіючи на лиці.

Він зняв свій плащ і поклав його на стілець.

– Друга ночі, – сказав він, коли завершив стіну і подивився на годинник.

Ектон підійшов до чаші і взявся за воскові ягоди, протер ту, що була на дні, а потім поклав назад і витер раму картини.

Він подивився на люстру.

Його пальці сіпнулися.

Ектон облизав губи і поглянув на люстру, потім убік, потім знову на неї, потім на тіло Гакслі, а потім знову на кришталеву люстру із довгими підвісками з різнокольорового скла.

Він узяв крісло і поставив його під люстрою, потім став на нього одною ногою і піднявся, а тоді зліз і відкинув його вбік, люто і зі сміхом. Відтак Ектон вибіг із кімнати, залишивши одну стіну невитертою.

В обідній кімнаті він підійшов до столу.

– Хочу показати тобі моє григоріанське начиння, Ектоне, – сказав Гакслі. Ох, цей знайомий, *гіпнотичний* голос!

– Мені ніколи, – відказав Ектон. – Мені треба побачити Лілі...

– Дурниці, поглянь ось на срібло, на цю вишукану майстерність.

Ектон зупинився над столом, де лежали коробки зі столовим начинням, і знову пригадував голос Гакслі, всі його рухи і доторки.

Він витер кожну виделку і ложку, не забувши зняти зі стіни всі металеві тарелі та керамічні миски...